

Martyr cui competit aureola, is est qui vel mortem vel plagas mortiferas passus est in testimonium fidei vel alterius virtutis. Virgo cui debetur aureola, est persona alterius sexus servans firmo proposito integritatem carnis omnis voluntariæ libidinis expertem. Quod si consensu mentali in voluptates carnis, sive licitas, sive illicitas, hoc propositum interrumpat et postea resumat, non amittit aureolam; secus, si opere externo, quia reparabilis est virginitas mentis voluntarie amissa, non vero carnis. Doctor cui competit aureola, est non solum qui doctorali laurea est insignitus, sed quicumque, sive vir sive mulier, salutarem fidei et morum doctrinam spargit, sive scripto, sive verbo, sive privatim, sive publice, secundum illud *Dan.*, XII, 3: *Qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.*

Petes utrum aureola etiã corpori debeatur.

Resp. quod aureola proprie est in mente¹; est enim gaudium de operibus illis quibus aureola debetur. Sed, sicut ex gaudio essentialis præmii, quod est aurea, redundat quidam decor in corpore, qui est gloria corporis, ut dictum est de dotibus corporis, ita ex gaudio aureolæ resultat aliquis decor in corpore, ut sic aureola principaliter sit in mente, sed per quamdam redundantiam refulgeat etiã in carne. Probabile reputat Soto, in *IV Sent.*, dist. 49, q. 5, a. 2, claritatem gloriæ efformare in capite virginum coronulam albam, in capite martyrum purpuream, in capite doctorum subviridem. — Vide, si lubet, apud S. Thomam, q. 96, a. 11, 12 et 13.]

1. *Ibid.*, q. 96, a. 10, o.

INDEX

TOMI PRIMI

DEDICATIO.....	v
APPROBATIO.....	vii
SS. DD. LEONIS PP. XIII EPISTOLA ENCYCLICA..	ix
OPERIS RATIO.....	xxxvii
PROCEMIUM.....	1

TRACTATUS DE DEO ET EJUS ATTRIBUTIS

DISSERT. I. — <i>De Dei existentia.</i>	
ART. I. — Utrum Deum esse sit per se notum?.....	9
ART. II. — Utrum sit Deus, et quibus rationibus demonstretur?.....	11
ART. III. — De Atheismo.....	18
ART. IV. — Utrum possit dari ignorantia invincibilis de existentia Dei?.....	20
ART. V. — An existant athei theoretici?.....	22
DISSERT. II. — <i>De natura seu quidditate Dei, et ejus attributis in communi.</i>	
ART. I. — Quòdam sit constitutum divinæ naturæ?.....	24
ART. II. — De attributis divinis in communi. An et quomodo a se invicem et ab essentia divina distinguantur?.....	29
DISSERT. III. — <i>De attributis in particulari quæ pertinent ad divinum esse.</i>	
ART. I. — De simplicitate Dei.....	37
<i>Petes</i> 1° an Deus sit corpus.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° an in Deo sit compositio materiæ et formæ.....	39
<i>Petes</i> 3° an in Deo sit idem essentia et esse.....	40
<i>Petes</i> 4° an Deus sit in aliquo genere seu prædicamento... ..	ibid.
<i>Petes</i> 5° an in Deo sint aliqua accidentia.....	41
<i>Petes</i> 6° an Deus sit ita simplex, ut nullam omnino admittat compositionem.....	ibid.
<i>Petes</i> 7° an Deus in compositionem aliorum veniat tamquam pars vel formalis vel materialis, seu alio quovis modo... ..	42

ART. II. — De perfectione Dei.....	43
<i>Petes</i> 1° an Deus sit perfectus.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° an omnium rerum perfectiones sint in Deo.....	44
ART. III. — De bonitate Dei.....	45
<i>Petes</i> 1° an bonum esse Deo conveniat.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° an Deus sit summum bonum.....	46
<i>Petes</i> 3° an esse bonum per essentiam sit proprium Dei.....	47
ART. IV. — De infinitate Dei.....	ibid.
<i>Petes</i> an Deus sit infinitus secundum essentiam et rationem entis.....	ibid.
ART. V. — De immensitate Dei.....	48
<i>Petes</i> an Deus sit immensus.....	ibid.
ART. VI. — De immutabilitate Dei.....	53
<i>Petes</i> 1° an Deus sit omnino immutabilis.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° an esse immutabile sit proprium Dei.....	53
ART. VII. — De æternitate Dei.....	56
<i>Petes</i> an Deus, et ipse solus, sit æternus.....	57
ART. VIII. — An Deus sit unus.....	59
DISSERT. IV. — <i>De visione Dei a nobis.</i>	
ART. I. — Utrum Deus, ut est in se, possit videri oculo corporeo?.....	62
ART. II. — Utrum intellectus creatus supernaturaliter adjunctus possit videre Deum ut in se est?.....	65
ART. III. — Utrum aliquis in hac vita viderit, possitve videre Deum ut est in se?.....	66
ART. IV. — Utrum essentia divina videatur aut videri possit per aliquam similitudinem seu speciem?.....	68
DISSERT. V. — <i>De scientia Dei.</i>	
ART. I. — Utrum in Deo sit scientia proprie dicta, eaque sit attributum?.....	71
ART. II. — De objecto et divisione scientiæ Dei.....	74
<i>Petes</i> 1° quousque se extendat scientia Dei.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° quodnam sit objectum formale et primarium scientiæ divinæ.....	75
<i>Petes</i> 3° quotuplex sit scientia in Deo.....	76
ART. III. — An et quæ scientia in Deo sit causa rerum?..	78
ART. IV. — In quo medio Deus cognoscat alia a se?.....	83
DISSERT. VI. — <i>De præscientia futurorum.</i>	
ART. I. — Quid et quotuplex sit futurum?.....	86
ART. II. — Utrum Deus certo et infallibiliter cognoscat omnia futura absoluta, contingentia et libera?.....	88

ART. III. — Quomodo futura sint præsentia in æternitate?..	92
ART. IV. — In quo medio Deus cognoscat futura absoluta, contingentia et libera?.....	95
ART. V. — De scientia futurorum conditionatorum.....	100
<i>Petes</i> an Deus certo cognoscat omnia omnino futura conditionata.....	101
ART. VI. — De scientia media.....	102
§ I. — Prænotanda.....	ibid.
§ II. — Impugnatur scientia media autoritate Scripturæ... ..	105
§ III. — Impugnatur scientia media autoritate SS. Augustini et Thomæ.....	106
§ IV. — Scientia media variis rationibus impugnatur.....	113
§ V. — Gravissima inconvenientia scientiæ mediæ.....	116
§ VI. — Scientia media historice impugnata.....	120
§ VII. — Convelluntur fundamenta scientiæ mediæ.....	128
§ VIII. — Asseruntur decreta in Deo subjective absoluta et objective conditionata, in quibus futura conditionata cognoscat.....	136
DISSERT. VII. — <i>De voluntate Dei.</i>	
ART. I. — De voluntate Dei secundum se, et ejus objecto..	138
<i>Petes</i> 1° utrum sit in Deo voluntas proprie et formaliter....	ibid.
<i>Petes</i> 2° utrum voluntas divina distinguatur virtualiter a sua volitione.....	139
<i>Petes</i> 3° utrum Deus, non solum se, sed etiam alia a se velit.....	ibid.
<i>Petes</i> 4° quodnam sit objectum formale, tam motivum quam terminativum, divinæ voluntatis.....	140
ART. II. — De libertate Dei.....	ibid.
ART. III. — Quotuplex sit voluntas in Deo, et an semper impleatur?.....	145
Consectaria.....	146
ART. IV. — De voluntate Dei circa salutem omnium.....	149
ART. V. — Utrum Christus sit mortuus pro omnibus omnino hominibus?.....	153
ART. VI. — Utrum Deus omnibus provideat auxilia sufficientia ad salutem?.....	159
DISSERT. VIII. — <i>De prædefinitionibus seu decretis divinis circa actus nostros liberos.</i>	
ART. I. — Unde repetenda sit infallibilis efficacia divinatorum decretorum circa actus nostros liberos?.....	170
ART. II. — Solvuntur objectiones.....	183

Solvuntur objectiones ab autoritate.....	184
Solvuntur objectiones ex læsione libertatis.....	187
Solvuntur objectiones ex insufficientia auxilii.....	194
Solvuntur objectiones ex affinitate cum Calvinismo.....	203
In quo situs sit error Lutheri et Calvini circa præsentem materiam.....	206
Solvuntur objectiones ex læsione sanctitatis divinæ.....	208
DISSERT. IX. — <i>De providentia, prædestinatione et reprobatione.</i>	
ART. I. — De providentia.....	214
<i>Petes</i> 1° quid sit providentia.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° utrum in Deo sit providentia.....	215
<i>Petes</i> 3° utrum providentia divina ad omnia se extendat....	ibid.
<i>Petes</i> 4° utrum providentia sit infallibilis, non solum quoad ordinationem mediorum in finem, sed etiam quoad assecutionem finis.....	216
ART. II. — De prædestinatione.....	217
ART. III. — Utrum prædestinatio sit ex prævisis meritis, an mere gratuita?.....	220
§ I. — Prænotanda et variæ sententiæ.....	ibid.
§ II. — Prædestinatio gratuita assertitur contra sententiam Lessii et Molina.....	224
§ III. — Prædestinatio gratuita assertitur contra sententiam Congruistarum.....	230
ART. IV. — Solvuntur objectiones contra utramque conclusionem.....	238
§ I. — Solvuntur objectiones ex Scriptura.....	239
§ II. — Solvuntur objectiones ex Patribus.....	241
§ III. — Solvuntur objectiones a ratione.....	246
§ IV. — Solvuntur objectiones ab inconvenientibus.....	248
ART. V. — De reprobatione. An sit et quid sit reprobatio?.....	253
ART. VI. — De motivo reprobationis.....	255
§ I. — De motivo reprobationis positivæ.....	ibid.
§ II. — De motivo reprobationis negativæ.....	257
Solvuntur objectiones.....	261
§ III. — Assertitur motivum reprobationis negativæ.....	263
§ IV. — Utrum peccatum originale sit motivum reprobationis hominum?.....	267

TRACTATUS DE SS. TRINITATIS MYSTERIO

Summa doctrinæ de SS. Trinitate, ex symbolo Athanasiano..	275
---	-----

DISSERT. I. — <i>De veritate mysterii SS. Trinitatis.</i>	
ART. I. — § I. Assertitur veritas mysterii SS. Trinitatis...	277
§ II. — Objectiones a ratione contra integrum mysterium...	281
ART. II. — Utrum sanctissimæ Trinitatis mysterium possit lumine naturali cognosci?.....	284
Consectaria.....	286
DISSERT. II. — <i>De processionibus divinarum personarum.</i>	
ART. I. — Utrum in divinis sint processionibus?.....	291
ART. II. — Utrum processio Verbi habeat quod sit generatio, et non processio Spiritus sancti.....	292
DISSERT. III. — <i>De relationibus divinis.</i>	
ART. I. — An sint et quot sint in Deo relationes reales?...	295
ART. II. — Utrum relationes divinæ habeant existentias relativas realiter inter se et virtualiter ab existentia essentiæ distinctas?.....	297
ART. III. — Utrum relationes divinæ, præter perfectionem absolutam essentiæ, afferant aliam relativam?.....	298
DISSERT. IV. — <i>De personis divinis.</i>	
ART. I. — Utrum personæ divinæ constituentur relationibus divinis?.....	301
ART. II. — Utrum in Deo secundum se considerato et personis præintellecto sit aliqua subsistentia absoluta et præter illam sint insuper tres subsistentiæ relativæ?.....	305
ART. III. — Utrum Spiritus sanctus procedat a Filio?.....	309
<i>Petes</i> 1° utrum recte dicatur Spiritum sanctum procedere a Patre per Filium.....	313
<i>Petes</i> 2° utrum Pater et Filius sint unum principium Spiritus sancti.....	ibid.
<i>Petes</i> 3° utrum hæc particula <i>Filioque</i> jure sit addita Symbolo Nicæno-Constantinopolitano.....	314
ART. IV. — De missione divinarum personarum.....	ibid.
<i>Quæritur</i> 1° utrum alicui divinæ personæ conveniat mitti...	ibid.
Consectaria.....	315
<i>Quæritur</i> 2° utrum missio dicenda sit æterna, an temporalis.	316
<i>Quæritur</i> 3° utrum missio invisibilis divinarum personarum sit solum secundum donum gratiæ sanctificantis.....	ibid.
<i>Quæritur</i> 4° utrum per missionem invisibilem personæ divinæ fiant substantialiter præsentibus animæ.....	318

TRACTATUS DE DEO CREATORE

Proœmium	319
DISSERT. I. — <i>De processione creaturarum a Deo.</i>	
ART. I. — Utrum omne ens sit effective a Deo?.....	320
ART. II. — Utrum Deus sit causa exemplaris et finalis omnium rerum?.....	322
ART. III. — De modo emanationis rerum a Deo, qui dicitur creatio.....	323
ART. IV. — Utrum solius Dei sit creare?.....	328
<i>Petes</i> utrum creare sit proprium alicui personæ divinæ.....	330
ART. V. — Utrum plures mundi sint possibiles, et mundus existens sit perfectus?.....	ibid.
ART. VI. — Utrum creaturæ indigeant ut a Deo conserventur?.....	333
DISSERT. II. — <i>De Angelis.</i>	
ART. I. — De existentia et quidditate angelorum.....	337
<i>Petes</i> 1° utrum sint angeli.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° utrum angeli aliquando assumant corpora.....	339
<i>Petes</i> 3° utrum angeli in assumptis corporibus exerceant vere opera vitæ sensitivæ.....	340
<i>Petes</i> 4° utrum sint plures angeli solo numero distincti intra eandem speciem.....	ibid.
<i>Petes</i> 5° quandonam fuerint creati angeli.....	342
<i>Petes</i> 6° ubi creati fuerint angeli.....	343
<i>Petes</i> 7° quanta sit multitudo angelorum.....	ibid.
ART. II. — De loco et motu locali angelorum.....	ibid.
<i>Petes</i> 1° utrum angeli sint in loco.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° quomodo angeli sint in loco.....	344
<i>Petes</i> 3° per quid angeli sint in loco.....	ibid.
Consectaria	346
ART. III. — De pertinentibus ad intellectum et voluntatem angelorum.....	347
<i>Petes</i> 1° utrum angeli indigeant speciebus, ad se et alia a se cognoscendum.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° utrum species quibus angelus alia a se cognoscit, sint a rebus acceptæ, an congenitæ et connaturales.....	348
<i>Petes</i> 3° utrum species quibus angeli intelligunt, sint universales, et eo universales, quo angeli sunt superiores.....	349
<i>Petes</i> 4° utrum angeli cognoscant singularia materialia.....	350

<i>Petes</i> 5° utrum angeli lumine naturali cognoscant certo futura mere contingentia, ut sunt actus liberi hominis.....	351
<i>Petes</i> 6° utrum angeli cognoscant naturaliter cogitationes seu secreta cordium.....	352
<i>Petes</i> 7° utrum angeli cognoscant naturaliter mysteria gratiæ.....	354
<i>Petes</i> 8° utrum angelus sit semper intelligens actu.....	ibid.
<i>Petes</i> 9° utrum angelus sit proprie et formaliter discursivus.....	355
<i>Petes</i> 10° utrum angelus se et Deum diligat necessario quoad exercitium.....	ibid.
ART. IV. — De gratia et gloria angelorum.....	357
<i>Petes</i> 1° utrum angeli fuerint in sua creatione beati.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° utrum angelus indigeret gratia actuali ad hoc ut se converteret ad Deum ut objectum supernaturalis beatitudinis.....	358
<i>Petes</i> 3° utrum angeli fuerint creati in gratia sanctificante.....	ibid.
<i>Petes</i> 4° utrum angeli consecuti sint gratiam et gloriam secundum quantitatem suorum naturalium.....	359
<i>Petes</i> 5° utrum angeli meruerint suam beatitudinem supernaturalem.....	360
<i>Petes</i> 6° quomodo angeli meruerint suam beatitudinem supernaturalem.....	ibid.
<i>Petes</i> 7° utrum angelus statim post unum actum perfecto meritorium beatitudinem habuerit.....	361
<i>Petes</i> 8° quot instantibus completa fuerit via angelorum.....	ibid.
<i>Petes</i> 9° quamdiu duraverit quodlibet ex his duobus vel tribus instantibus, per correspondentiam ad nostrum tempus.....	363
ART. V. — De culpa angelorum.....	ibid.
<i>Petes</i> 1° quomodo angeli peccaverint.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° quodnam fuerit primum peccatum angelorum.....	364
<i>Petes</i> 3° circa quod objectum primo superbierit angelus.....	ibid.
<i>Petes</i> 4° utrum angelus potuerit peccare in instanti suæ creationis.....	365
ART. VI. — De pena dæmonum.....	366
<i>Petes</i> 1° utrum dæmones sint obcæcati.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° utrum dæmones sint obstinati in malo.....	367
<i>Petes</i> 3° unde proveniat hæc obstinatio dæmonum in malo.....	ibid.
<i>Petes</i> 4° utrum sit dolor in dæmonibus.....	368
<i>Petes</i> 5° utrum ignis inferni sit materialis et corporeus.....	369
<i>Petes</i> 6° quomodo dæmones igne corporeo inferni cruciantur.....	370
<i>Petes</i> 7° utrum dæmones, præter hanc alligationem, nullum aliud acerbius supplicium patiantur ab igne.....	371
ART. VII. — De locutione et illuminatione angelorum.....	372

<i>Petes</i> 1° utrum angeli loquantur.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° quomodo loquantur angeli.....	ibid.
<i>Petes</i> 3° utrum angelus possit alteri loqui in quacumque distantia.....	373
<i>Petes</i> 4° utrum angeli superiores illuminent inferiores.....	374
<i>Petes</i> 5° in quo differunt illuminatio et locutio.....	ibid.
<i>Petes</i> 6° utrum boni angeli illuminent dæmones.....	375
ART. VIII. — De custodia honorum angelorum et impugnatione malorum.....	376
<i>Petes</i> 1° utrum homines ab angelis custodiantur.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° utrum plures homines ab uno angelo, an singuli homines a singulis angelis custodiantur.....	ibid.
<i>Petes</i> 3° quæ sint officia angelorum custodum erga nos.....	377
<i>Petes</i> 4° utrum angeli custodes quandoque suos clientes deserant.....	378
<i>Petes</i> 5° utrum angeli doleant de malis nostris.....	ibid.
<i>Petes</i> 6° ex quo ordine sint angeli custodes.....	379
<i>Petes</i> 7° utrum dæmones impugnent et tentent homines.....	ibid.
<i>Petes</i> 8° utrum sit cuique suus malus angelus ad exercitium, sicut cuique est bonus ad custodiam.....	ibid.
DISSERT. III. — <i>De opere sex dierum.</i>	
ART. I. — Utrum sex dies creationis sint reales?.....	380
ART. II. — Utrum cosmogonia Mosaica everti possit?.....	386
DISSERT. IV. — <i>De homine.</i>	
ART. I. — Utrum primi parentes nostri immediate a Deo conditi fuerint?.....	389
<i>Quæres</i> 1° ubinam fuerint conditi Adam et Eva.....	394
<i>Quæres</i> 2° quodnam opus et quænam custodia Adamo a Deo fuerunt injuncta.....	395
<i>Quæres</i> 3° utrum paradus fuerit locus corporeus.....	ibid.
ART. II. — An et qua ratione homo sit factus ad imaginem Dei?.....	396
<i>Petes</i> utrum in homine sit imago Dei, non solum quantum ad naturam divinam, sed etiam quantum ad trinitatem personarum.....	397
ART. III. — Quomodo anima humano corpori uniat?.....	398
ART. IV. — Utrum anima rationalis creetur, vel traducatur a parentibus?.....	403
Objectiones.....	405
ART. V. — Utrum anima rationalis creetur cum corpus humanum primo constituitur, id est in ipsa conceptione?.....	407

ART. VI. — Utrum primus homo creatus fuerit in statu gratiæ sanctificantis?.....	412
<i>Petes</i> 1° utrum primus homo in justitia constitutus fuerit more adulatorum, mediante actu liberi arbitrii, scilicet consensu in acceptionem gratiæ.....	414
<i>Petes</i> 2° utrum Adam in statu innocentiae habuerit omnes virtutes.....	415
ART. VII. — Quarum rerum cognitionem habuerit homo?..	416
Consectaria.....	417
ART. VIII. — Utrum Adam innocens inordinatis concupiscentiæ motibus fuerit obnoxius?.....	418
ART. IX. — Utrum corpus Adæ vere fuerit de limo terræ?	420
<i>Petes</i> 1° an corpus humanum fuerit immediate a Deo productum.....	ibid.
<i>Petes</i> 2° in quanta statura fuerit productum corpus Adæ....	421
<i>Petes</i> 3° in qua conditione physica fuerit productus Adam...	ibid.
ART. X. — Utrum homo in statu innocentiae fuerit immortalis?.....	422
<i>Petes</i> 1° unde primo homini in statu innocentiae proveniebat immortalitas.....	424
<i>Petes</i> 2° quomodo esus ligni vitæ concurrebat ad immortalitatem hominis innocentis.....	425
ART. XI. — Utrum in statu innocentiae fuisset generatio ad multiplicationem hominum?.....	426
ART. XII. — Utrum in statu innocentiae homines nati fuissent justii?.....	428
<i>Petes</i> utrum in statu innocentiae homines fuissent nati confirmati in justitia.....	429
ART. XIII. — Utrum in statu innocentiae homines nati fuissent perfecti in scientia?.....	ibid.
ART. XIV. — Quodnam fuerit primum peccatum protoparentum nostrorum?.....	430
ART. XV. — Quænam fuerit gravitas peccati primorum parentum?.....	435
ART. XVI. — Quæ fuerint pœnæ peccati primorum parentum?.....	436
ART. XVII. — Utrum primi parentes pœnitentiam egerint et salutem consecuti fuerint?.....	438

TRACTATUS DE ULTIMO FINE

DISSERT. I. — <i>De ultimo fine in communi.</i>	
Prologus ex S. Thoma.....	441

